

Jessie en Tanja bundelen krachten als ‘makelaars’ in Hengelo

“VERSCHIL MAKEN OP KLEINE EN GROTE SCHAAL”

Het Engelse woord art (kunst) zit niet voor niets in haar achternaam opgesloten. Jessie von Piekartz is uitzonderlijk creatief en vindingrijk. De nog niet zo lang geleden aangetrokken jas van cultuurmakelaar past haar dan ook als gegoten en als het aan Jessie ligt, komt er nog veel meer energie vrij en synergie op gang in Hengelo. In die gemeente bundelt zij onder meer de krachten met beweegmakelaar Tanja Diepenmaat. “Als anderen met ideeën komen, dat verrijkt jezelf én de gemeenschap”, zegt Jessie.  EDDY VEERMAN

“In principe ben ik wat betreft het cultuurmakelaarschap een individueel pionier hier in Hengelo”, vertelt Jessie. “Die functie bestond hier nog niet en op het moment dat iemand vertelde dat de gemeente ernaar op zoek was, had ik er zelf ook nog nooit van gehoord. Er lag een opdracht onder en die luidde ‘cultuur inclusief maken voor bewoners’. Ik trok de stoute schoenen aan, want het leek me echt iets voor mij. Dat komt voort uit mijn fascinatie, die ik tijdens de studies heb opgedaan. De link tussen creativiteit en cultuur, het maken van iets, maar ook de connectie zoeken met maatschappelijke vraagstukken die onder de doelgroepen leven: daar ging ik op aan.”

“ER GEBEUREN HIER ZOVEEL MOOIE DINGEN, MAAR WE WETEN HET SOMS NIET VAN ELKAAR”
JESSIE VON PIEKARTZ

Jessie studeerde aan de Kunstacademie, de richting Crossmedia Design. “Daarna heb ik Crossover Creativity gedaan in Utrecht en tijdens die Master kwam ik erachter hoe bijzonder het is dat je dit mag inzetten en dingen wezenlijk kunt veranderen.” Een van de eerste projecten die zij zelf ondernam, was ‘Het meisje van 240’. Zij maakte een innemend boek vol portretten – in woord en beeld – over haar burens in de flat waarin zij was gaan wonen. “Het was een van de eerste din-

gen op grotere schaal. Ik kende niemand, niemand kende mij. Ik heb de mensen uit ons appartementsgebouw ontmoet, verhalen opgetekend en foto’s gemaakt.” Het initiatief, dat tot een boek en expositie leidde, haalde de krantenkolommen en Jessie mocht erover spreken tijdens bijeenkomsten, over bijvoorbeeld sociale cohesie. “Het heeft me veel laten zien. Het was heel uitdagend om verschillende persoonlijkheden in beeld te brengen door ze te laten vertellen over hun – culturele – achtergrond en de kunst die ze thuis hebben. Het was echt iets van de maatschappij.”

Gevarieerde focus

Het speelveld waarin zij zich sinds oktober 2020 als cultuurmakelaar begeeft, is heel breed. “Vanuit de gemeentelijke opdracht krijg ik steeds focuspunten mee en dat verandert met regelmaat, omdat we kijken naar welke actualiteiten er in het veld spelen. Soms ligt de focus op jongeren, dan juist op ouderen. De bedoeling is om kunst en cultuur in het sociale domein in te zetten om zo verbindingen tot stand te brengen, initiatieven aan te jagen en creatief talent een podium te bieden. Ik moet proberen het beleid en het veld samen te brengen. Mijn eigen visie en missie neem ik daarin mee. Ondertussen werk ik veel samen met Tanja en haar collega Mitchel Ganeshi. We hebben samen projecten opgezet, waarin cultuur en sport elkaar raken. De



infrastructuur is op orde en als de mensen de weg weten te vinden, dan stelt dat je in staat in het voorliggende veld veel op te vangen.”

“Verschil maken kun je op kleine en grote schaal. Soms maak je verbinding tussen een culturele organisatie en het welzijnswerk, dat is klein, maar wel mooi en het doet ertoe. Sommige projecten zorgen op grotere schaal dat er iets in beweging komt, zoals de Noaberspelen. Tijdens burendag maakten inwoners – jong en oud – van twee wijken kennis met verschillende sport- en cultuur gerelateerde activiteiten en ze ontmoetten andere wijkbewoners. Alles werd aangeboden door sport- en cultuuraanbieders uit de buurt, zodat we die ook in de schijnwerpers konden zetten. Dit was een evenement waarmee we echt verschil hebben gemaakt, want het leidde tot verbinding in de wijk.” “Ik liep zelf mee tijdens een wandeling langs allerlei verenigingen die een activiteit hadden georganiseerd. Later gaf een van de bewoners aan dat hij nog nooit bij de voetbalvereniging was geweest, maar hij herhaalde enkele keren dat hij er in de toekomst zeker vaker langs zou gaan. Om langs de lijn te kijken, een kop koffie te drinken, hij vond het er fijn. Zo neem je buurtbewoners als het ware bij de hand en helpt hen de drempel over te gaan.” Jessie stipt andere voorbeelden aan van wat zij in de praktijk beleeft. “Tijdens een illustratieworkshop zag ik dat een oudere dame aan het genieten was. Ik knoopte een gesprek aan en de vrouw vertelde dat zij vroeger altijd

“HET GAAT IN DE PRAKTIJK MEESTAL ZO VAN: HÉ, IK HEB EEN LEUK IDEE, DOE JE MEE?”
TANJA DIEPENMAAT

had geschilderd en nu kwam ze erachter dat zij het nog in zich had. Zij herontdekte haar eigen talent. Dat vond ik ook zo mooi tijdens een van de sessies waarbij we kunstschilders inzetten: een vrouw voelde vooraf wat spanning, omdat zij door oorzaken een bibberende hand had en daarom lang het penseel niet had opgepakt. Toen ze met begeleiding aan de slag ging, bleek zij nog te kunnen schilderen. Zo werd de door haar gevreesde nachtmerrie juist een mooie droom die uit mocht komen.”

“In de coronaperiode maakten we ons zorgen over de jongeren”, vervolgt Jessie. “Bij het opzetten van een project hebben we – de politie, jongerenwerkers en de jongeren zelf – elkaar gevonden. Jongeren mochten die dag oude spullen slopen maar ook iets maken onder leiding van een kunstdocent. Dat gaf ons de kans om weer in gesprek te komen met de jongeren en hen in beeld te houden voor de periode erna. Bijzonder was dat de jongeren na afloop hadden gehoord dat wij er bij het opruimen alleen voor stonden en ze kwamen spontaan terug om ons te hopen. Het betekent dat ze onze intentie hebben gevoeld.”



Ze werkt – twee dagen – voor de gemeente, “maar ik ben wel onafhankelijk. Daardoor krijg ik ook gemakkelijker signalen door. De gemeente geeft me de ruimte.” Jessie, die op de andere dagen docent creatief agogische vakken is en een hogeschool-opleiding Social Work volgt, wil graag van betekenis zijn voor de Hengelose samenleving. “Er gebeuren hier zoveel mooie dingen, maar we weten het soms niet van elkaar.” Het is nog wat versnipperd. “Als we meer in verbinding staan – qua initiatieven – en elkaars expertise gebruiken, kunnen we dat nog meer inzetten. Ik ervaar het als enorm waardevol om samen te werken, zoals met de beweegmakelaar. Zij komen ook met ideeën, dat verrijkt jezelf én de gemeenschap. Ook met andere partners binnen het sociaal domein zouden we nog meer connectie kunnen maken.”

Beweegmakelaar

Tanja Diepenmaat, die SPH studeerde, komt oorspronkelijk uit de hulpverlening. “Ik heb veel gewerkt met mensen met een beperking. Naderhand heb ik als wijkcoach in Enschede gewerkt, maar na verloop van tijd was ik dat meer dan zat. Ik was veel bezig met het oplossen van crises bij multi-probleemgezinnen. Dat werk was van belang, maar ik miste heel erg inzet aan ‘de voorkant’: een stukje preventie en de laagdrempelige contacten, zodat mensen zelf verder kunnen. Terwijl bij veel mensen de wereld op z'n

kop staat als die problematieken op je af komen.”

Uiteindelijk kwam Tanja bij Wijkkracht Hengelo terecht. “Ik rolde twee jaar lang steeds in projecten die te maken hadden met sport, bewegen en gezondheid en startte uiteindelijk in de zomer van 2021 als beweegmakelaar.

“NAAST SPORTEN EN BEWEGEN IS CULTUUR OOK EEN PRACHTIG MIDDEL OM IN TE ZETTEN BINNEN BEPAALDE PROJECTEN”

TANJA DIEPENMAAT

Een functie die we direct hebben opgesplitst in een coördinerende functie en een uitvoerende functie. Dit omdat we op uitvoeringsniveau niet de kennis en kunde binnen Wijkkracht paraat hadden. Collega Mitchel Ganeshi is de beweegcoach – in dienst van een sociale organisatie is dat best bijzonder – in het veld. Als beweegmakelaar heb ik een coördinerende, verbindende en regisserende rol en houd me bezig met gezonde leefstijlen samenwerkingsprogramma's van Wijkkracht en werk ik samen met de gemeente, sportverenigingen en sportorganisaties aan een gezonde leefstijl voor inwoners.”

“We zetten het heel breed in. Zo organiseren we laagdrempelige beweegactiviteiten voor mensen uit de wijk in de verschillende Wijkhuizen van Wijkkracht, hebben we wandelgroepen, geven we voorlichting aan deelnemers aan de GLI (gecombineerde leefstijlinterventie) bieden we een gezondheidskursus aan voor mensen die laaggeletterd zijn en/of moeite



hebben met taal vanwege bijvoorbeeld een migratieachtergrond. En organiseren we het buddytraject Wereldmeiden en Wereldgozers. Als buddy's helpen zij de groep die nog liet zo lang in Nederland woont door middel van sporten en bewegen meer te integreren in Hengelo en we stimuleren de sociale cohesie. En dat wat we doen, doen we altijd in samenwerking met andere partijen, organisaties en professionals. Bijvoorbeeld met de cultuurmakelaar, Hengelo Sport, een sportvereniging of de SAM. SAM is de sociaal activeringsmakelaar in Hengelo en houdt zich bezig met het opzetten van sport- en beweegaanbod voor jongeren met een beperking of een goede doorverwijzing naar een passende sportaanbieder.”

Kansen

“Naast sporten en bewegen is cultuur ook een prachtig middel om in te zetten binnen bepaalde projecten. Jessie en ik zijn de afgelopen maanden veel bezig geweest met het ophalen van informatie: wat speelt er in de wijk en waar is behoefte aan? De Noaberspelen hebben wij als makelaars mogen organiseren en we trokken samen op. De samenwerkingen worden steeds intensiever en we weten elkaar inmiddels goed te vinden. Het gaat in de praktijk meestal zo van: hé, ik heb een leuk idee, doe je mee?”

“Wat ik merk is dat de ‘makelaarsfuncties’ nog wel ingewikkeld en soms onbekend zijn voor de burgers. Beweegmakelaar, wat doe je dan? Naar inwoners communiceren we daarom altijd via Mitchel, de beweegcoach. Mitchel heeft inhoudelijke kennis, is op veel plekken in Hengelo actief en vanwege zijn aanwezigheid op verschillende plekken makkelijk te benaderen.”

Tanja erkent ook de versnippering van goede initiatieven en organen. “In veel gemeenten is er één organisatie, dat is de paraplu, waaronder allerlei initiatieven op het gebied van sporten, bewegen en gezondheid en de professionals worden gebundeld. Ik ben maar een speld in de hooiberg, maar mijn droom is om dat hier ook te organiseren. Samenwerken kan nog vanzelfsprekender. Er is inmiddels veel samenwerking met andere professionals in Hengelo, maar dat zou meer en beter kunnen gebeuren.”

“Er liggen ontzettend veel kansen voor onze beroepsgroep: gezondheid is een hot item, sport en bewegen komt alleen maar meer onder de aandacht. Er gebeurt op dit moment veel, er is veel in ontwikkeling en er is ook zoveel nodig: ik ben nog lang niet klaar met deze functie.”

